

Prawa dziecka

Rezolucja Praw Człowieka 2005/44

Komisja Praw Człowieka,

Podkreślając znaczenie Konwencji o prawach dziecka, jak i innych związanych z nią instrumentów praw człowieka tworzących standardy w dziedzinie promowania i ochrony praw dziecka, jak i mając na uwadze Protokół Dodatkowy do Konwencji o handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, jak i Protokół Dodatkowy do Konwencji o angażowaniu dzieci w konflikty zbrojne,

Potwierdzając, że dobro dziecka powinno być podstawowym czynnikiem uwzględnianym we wszystkich działaniach dotyczących nieletnich;

Potwierdzając, także znaczenie Deklaracji Milenijnej NZ, Deklaracji Wiedeńskiej i Programu Działania (A/CONF.157/23), jak i dokumentu końcowego, dotyczącego dzieci, uchwalonego podczas 27-ej sesji Zgromadzenia Ogólnego, zatytułowanego „Świat przyjazny dzieciom”, jak i zobowiązań w nich przyjętych,

Odwołując się do poprzednich rezolucji o prawach dziecka, z których najnowszą jest rezolucja 2004/48 z 20 kwietnia 2004 roku, jak i rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 59/261 z 23 grudnia 2004 roku,

Odnotowując z uznaniem raporty Sekretarza Generalnego na temat statusu Konwencji o prawach dziecka (E/CN.4/2005/73), Specjalnego Sprawozdawcy dotyczący prawa do edukacji (E/CN.4/2005/50), i ten, dotyczący handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji oraz pornografii dziecięcej (E/CN.4/2005/78 i poprawka nr 1 i Zał.1-4), jak i Raport Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego ds. Dzieci i Konfliktów Zbrojnych (E/CN.4/2005/77), czy też raport Sekretarza Generalnego na temat osiągniętych postępów w zakresie problematyki związanej z przemocą wobec dzieci (E/CN.4/2005/75),

Przyjmując z zadowoleniem wysiłki podejmowane przez Komisję Praw Dziecka oraz odnotowując wnioski z dyskusji, która odbyła się 17 września 2004 roku podczas 37-ej sesji, poświęconej przyjęciu praw dziecka we wczesnym okresie dzieciństwa (patrz CRC/C/143, aneks),

Głęboko zatroskana krytyczną sytuacją dzieci w wielu częściach świata, będącą rezultatem istniejącego ubóstwa, społecznej nierówności, nieodpowiednich społecznych i ekonomicznych warunków w stale globalizującym się świecie, pandemii, w szczególności HIV/AIDS, malaria, gruźlicy, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych, przesiedleń, eksploatacji, analfabetyzmu, głodu, nietolerancji, dyskryminacji, nierówności płci, dyskryminacji na podstawie inwalidztwa i nierównej ochrony prawnej, i w związku z tym, przekonana o pilnej potrzebie podjęcia efektywnych działań na szczeblu krajowym i międzynarodowym,

Uznając, że zanieczyszczenie środowiska naturalnego może mieć potencjalnie negatywny wpływ na dzieci i ich życie, zdrowie i dostateczny standard życia,

Podkreślając potrzebę uwzględniania perspektywy płci i uznania dziecka we wszystkich politykach i programach związanych z nieletnimi, jako posiadacza praw,

Zatroskana tym, że w sytuacjach konfliktowych, dzieci nadal są ofiarami i umyślnie stają się celem ataków, w konsekwencji których lekceważony jest ich stan fizyczny i emocjonalny,

Uznając, że rodzina jest podstawową jednostką społeczną i jako taka musi być odpowiednio wzmocniona i jest upoważniona do otrzymania pełnej ochrony i wsparcia; podstawowa odpowiedzialność za ochronę, wychowanie i rozwój dziecka spoczywa na rodzinie; wszystkie instytucje społeczne powinny przestrzegać praw dziecka i zapewnić stosowną ochronę i udzielać odpowiedniego wsparcia rodzicom; opiekunowie prawni i inne podmioty sprawować będą taką opiekę nad dzieckiem, która umożliwi mu rozwój w bezpiecznym i stabilnym środowisku, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia, przy uwzględnieniu istniejących różnic kulturowych, społecznych, politycznych oraz odmiennych form funkcjonowania rodziny,

Potwierdzając powiązanie wszystkich praw człowieka z koniecznością uwzględnienia uniwersalności, niepodzielności, współzależności i wzajemnego powiązania praw obywatelskich, politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturowych, w tym prawa do rozwoju, promowania i ochrony praw dziecka,

I. IMPLEMENTACJA KONWENCJI PRAW DZIECKA I INNYCH INSTRUMENTÓW

1. Potwierdza, że wszelkie działania podejmowane na rzecz nieletnich powinny być podejmowane w najlepszym interesie dziecka, jak i potwierdza istnienie głównych zasad, m.in. niedyskryminacji, uczestnictwa, przetrwania i rozwoju;

2. Ponownie namawia Państwa, które jeszcze tego nie uczyniły, do podpisania i ratyfikowania lub respektowania Konwencji o prawach dziecka, traktując to zadanie jako priorytetowe, wyrażając jednocześnie swoje zaniepokojenie dużą liczbą zastrzeżeń, namawia Państwa do ich wycofania, ze względu na niemożność ich pogodzenia z celami i zamierzeniami Konwencji, a także wzywa do rozważenia pozostałych zastrzeżeń z myślą o ich wycofaniu;

3. Namawia Państwa, które jeszcze tego nie uczyniły, do podpisania i ratyfikowania lub respektowania postanowień Protokołu Dodatkowego do Konwencji o prawach dziecka o angażowaniu dzieci w konflikty zbrojne i handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i pornografii dziecięcej;

4. Wzywa państwa do pełnego przyjęcia Konwencji i Protokołów Dodatkowych kierując się w tej mierze dobrem dziecka, m.in. poprzez wprowadzenie efektywnych rozwiązań legislacyjnych i prowadzeniu odpowiedniej polityki na szczeblu krajowym i do zastosowania, zgodnie z przyjętymi w swoich raportach zobowiązaniach, i do zastosowania

się w możliwie krótkim czasie, zgodnie ze wskazówkami Komisji, do zobowiązań zawartych w Konwencji i Protokole Dodatkowym, jak również do uwzględnienia rekomendacji poczynionych przez Komisję odnoszących się do przyjęcia warunków Konwencji;

5. Wzywa także wszystkie Państwa do wzmocnienia struktur rządowych działających na rzecz dzieci, w tym ministrów odpowiedzialnych w kwestii dzieci i niezależnych rzeczników praw dziecka, jak również wzywa do zapewnienia adekwatnego i systematycznego szkolenia w zakresie praw dziecka profesjonalnych podmiotów działających na rzecz nieletnich;

6. Zachęca Państwa do zwiększenia ich zasobów i do stosowania różnych wskaźników statystycznych, między innymi wieku, płci i badania innych powiązanych z nimi kryteriów, które prowadzić mogą do nierówności i wykorzystania innych wskaźników statystycznych na szczeblu krajowym, subregionalnym, regionalnym i międzynarodowym, w celu rozwoju i oceny polityki społecznej i programów w taki sposób, aby środki ekonomiczne i społeczne na rzecz pełnej realizacji praw dzieci były wykorzystane najbardziej wydajnie i skutecznie;

7. Wzywa wszystkie Państwa do skończenia z bezkarnością wobec osób dopuszczających się przestępstw przeciwko dzieciom, uznając z szacunkiem wkład wniesiony w stworzenie Międzynarodowego Sądu ds. Przestępstw, jako formy zapobiegania naruszeniom praw człowieka i międzynarodowemu prawu humanitarnemu, w szczególności w sytuacji, gdy dzieci są ofiarami przestępstw seryjnych, w tym także ludobójstwa, przestępstw przeciwko człowieczeństwu, przestępstw wojennych, aby osoby popełniające te przestępstwa stanęły przed wymiarem sprawiedliwości i aby nie mogło im być przyznane prawo do amnestii i aby w taki sposób wzmocnić międzynarodową współpracę, żeby skończyć z istniejącą bezkarnością;

8. Odnotowuje wysiłki podejmowane przez Komisję, związane z reformą jej metod pracy, aby możliwie szybko rozpatrzeć raporty Państw stron;

9. Zwraca się z prośbą do Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka, podmiotów wchodzących w skład mechanizmu NZ, w tym mechanizmów ochrony praw człowieka i innych powiązanych z nim organów systemu NZ, do włączenia we wszystkie podejmowane przez siebie działania, w ramach pełnionych przez siebie mandatów, perspektywy praw dziecka, jak również do zapewnienia szkolenia podległego im personelu w dziedzinie ochrony dzieci i wzywa wszystkie Państwa do ścisłej współpracy z nimi;

II. OCHRONA I PROPAGOWANIE PRAW DZIECKA I NIEDYSKRYMINACJI WOBEC DZIECI, W TYM DZIECI ZNAJDUJĄCYCH SĘ W SZCZEGÓLNIE TRUDNEJ SYTUACJI

Niedyskryminacja

10. Wzywa wszystkie Państwa do zapewnienia wszystkim dzieciom, w sposób niedyskryminacyjny, przysługujących im praw cywilnych, politycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturalnych;

11. Odnotowuje z zaniepokojeniem istniejącą dużą liczbę dzieci, w szczególności

dzieci płci żeńskiej i dzieci należących do mniejszości, które są ofiarami rasizmu, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i innych form nietolerancji, podkreślając potrzebę włączenia specjalnych środków, w nawiązaniu do głównej zasady najlepszego dobra dziecka i respektowania jego poglądów, w postaci programów zwalczających rasizm, dyskryminację rasową, ksenofobię i zbliżone formy nietolerancji, i wzywa Państwa do zapewnienia specjalnego wsparcia, kierując się najlepszym interesem dziecka, i wzywa do respektowania jego poglądów w programach mających na celu zwalczanie podobnych praktyk, a także wzywa Państwa do zapewnienia równego dostępu do usług skierowanych na potrzeby dzieci;

Wolność od przemocy

12. Zwraca się z prośbą o przedłożenie Komisji raportu końcowego Sekretarza Generalnego na temat przemocy wobec dzieci;

13. Zwraca się także z prośbą do wszystkich istotnych mechanizmów praw człowieka, w szczególności do specjalnych sprawozdawców oraz grup roboczych, które posiadają doświadczenie w tej dziedzinie, aby w ramach sprawowanych przez siebie mandatów, zwróciły większą uwagę na zjawiska przemocy wobec dzieci;

14. Wzywa wszystkie Państwa:

(a) Do powzięcia wszelkich stosownych środków w celu zapobiegania i ochrony dzieci przed wszelkimi formami przemocy, w tym przed przemocą fizyczną, psychiczną i seksualną, torturami, nadużyciami, przemocą domową, nadużyciami ze strony policji i innych organów państwowych, a także urzędników i pracowników ośrodków wychowawczych albo placówek opiekuńczych, w tym sierocińców;

(b) Do prowadzenia dochodzeń i informowania stosownych władz o wszelkich przypadkach torturowania albo innych formach przemocy w stosunku do dzieci, celem wniesienia oskarżenia i nałożenia określonych sankcji dyscyplinarnych i karnych przeciwko tym, którzy są odpowiedzialni za stosowanie takich praktyk;

15. Namawia Państwa:

(a) Do powzięcia środków w celu ochrony dzieci w szkole przed przemocą, urazami albo maltretowaniem, w tym przed seksualnym wykorzystaniem, zastraszaniem lub maltretowaniem w szkole, do ustalenia mechanizmów wniesienia skarg, które będą właściwe dla wieku dzieci i w pełni przez nich zaakceptowane i do powzięcia działań i do wszczęcia natychmiastowych dochodzeń we wszystkich przypadkach przemocy i dyskryminacji;

(b) Do powzięcia stosownych środków w celu eliminacji stosowania kar cielesnych w szkołach;

Tożsamość, relacje rodzinne i rejestracja urodzeń

16. Namawia wszystkie Państwa do zintensyfikowania swoich wysiłków w celu zapewnienia przyjęcia przez nie praw dzieci do rejestracji ich narodzin, zachowania ich tożsamości, w tym narodowości, relacji rodzinnych, jako uznanych przez prawo, poprzez:

(a) Utrzymanie, po możliwie najniższych kosztach szybkiej i efektywnej

procedury rejestracji narodzin;

(b) Wzrastającą świadomość na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w zakresie znaczenia rejestracji narodzin dzieci, bez względu na ich status, niezwłocznie po ich narodzinach;

(c) Zapewnienie, że dzieci nie będą oddzielane od swoich rodziców wbrew ich woli, z wyjątkiem sytuacji przewidzianych przez Konwencję o prawach dziecka;

(d) Zagwarantowanie spójnego z zobowiązaniami Państw przestrzegania praw dzieci, których rodzice zamieszkują w innych Państwach i na tej podstawie, do zachowania w wyjątkowych sytuacjach, osobistych relacji i bezpośredniego kontaktu z obojgiem rodziców poprzez umożliwienie dostępu i odwiedzin w obu Państwach i poprzez respektowanie zasady, że obydwój rodzice ponoszą jednakową odpowiedzialność za wychowanie i rozwój swoich dzieci;

(e) Promowanie, tam gdzie konieczne jest istnienie alternatywnych form pomocy, opieki ze strony rodziny i społeczeństwa zamiast forsowania pomocy ze strony instytucji;

(f) Rozpatrywanie międzynarodowych przypadków uprowadzenia dzieci, mając na uwadze dobro dziecka i zachęcanie Państw do bilateralnej i multilateralnej współpracy, w celu ułatwienia, m.in. powrotu dzieci do państw ich zamieszkania przed ich usunięciem i przetrzymywaniem, zwracając szczególną uwagę na przypadki międzynarodowych uprowadzeń dzieci przez jednego z rodziców albo osobę spokrewnioną;

(g) Mając na uwadze dobro dziecka, stworzenie polityki, odpowiednich regulacji prawnych i efektywnego nadzoru w zakresie ochrony dzieci zaangażowanych w wewnętrzną adopcję,

(h) Powzięcie wszelkich możliwych działań w celu zapobiegania i zwalczania nielegalnej adopcji;

(i) Udzielenie odpowiedniego wsparcia i ochrony w celu jak najszybszego ustalenia tożsamości osoby nieletniej, w przypadku, gdy jest ona bezprawnie pozbawiona części albo wszystkich elementów jej tożsamości,

(j) Podjęcie wszelkich możliwych działań, szczególnie środków o charakterze edukacyjnym, i propagowania dalszej odpowiedzialności obojga rodziców w kwestii kształcenia, rozwoju i wychowania dzieci;

17. Wzywa Państwa do podjęcia wszelkich niezbędnych działań w celu rozwiązania problemu dzieci dorastających bez rodziców, w szczególności sierot i dzieci, będących ofiarami rodzinnej i społecznej przemocy, zaniedbanych i maltretowanych, uznając przy tym potrzebę wypracowania określonych wskazówek w celu ochrony i stosowania alternatywnej opieki na dziećmi pozbawionymi opieki ze strony rodziców;

Ubóstwo

18. Wzywa Państwa i międzynarodową społeczność do wzajemnej współpracy, wsparcia i uczestnictwa w międzynarodowych przedsięwzięciach na rzecz eliminacji ubóstwa

na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym, uznając, że wzmocnienie dostępności i efektywna alokacja zasobów, są konieczne na wszystkich tych szczeblach, aby zapewnić poprzez wszystkie uzgodnione przez społeczność międzynarodową cele, dotyczące rozwoju oraz eliminacji ubóstwa, w tym również te zawarte w Deklaracji Milenijnej NZ, ich realizację zgodnie z przyjętym planem, jak również potwierdzą, że inwestycje na rzecz dzieci i realizacja ich praw należą do najbardziej efektywnych dróg zmierzających do likwidacji ubóstwa;

Zdrowie

19. Wzywa wszystkie Państwa:

(a) do zapewnienia możliwie najwyższych osiągalnych standardów fizycznej i psychicznej opieki nad dziećmi, oraz do wytworzenia odpowiedniego systemu opieki zdrowotnej i usług społecznych, w celu umożliwienia w sposób niedyskryminacyjny, dostępu do niego i do zwrócenia szczególnej uwagi na zapewnienie wystarczającej ilości żywności i odpowiedniego odżywiania w celu zapobiegania chorobom i niedożywieniu; zapewnieniu opieki prenatalnej i opieki zdrowotnej nad matką oraz dzieckiem w pierwszych sześciu miesiącach po jego narodzinach, mając na uwadze specjalne potrzeby nastolatków i do zapewnienia im odpowiedniej opieki medycznej związanej z życiem seksualnym i rozrodczością i uchronić ich przed groźbą wystąpienia nadużycia i przemocy;

(b) do wspierania i rehabilitacji dzieci i ich rodzin dotkniętych HIV/AIDS i do zaangażowania dzieci i ich opiekunów, jak również sektora prywatnego, do zapewnienia efektywnego zapobiegania infekcjom HIV poprzez właściwą informację i dostęp do poufnej opieki, świadczonej na zasadach wolontariatu, zapewnienie odpowiedniego traktowania i możliwości poddania testowaniu, w tym produktów farmaceutycznych i technologii medycznych, dostępnych dla wszystkich, wskazując tym samym znaczenie w zapobieganiu przenoszeniu wirusa z matek na dzieci;

Edukacja

20. Wzywa wszystkie Państwa:

(a) Do uznania prawa do edukacji na zasadzie równości szans i niedyskryminacji poprzez uczynienie edukacji podstawowej obowiązkową i bezpłatną dla wszystkich dzieci, poprzez zapewnienie, że dzieci, szczególnie dzieci płci żeńskiej, wymagające szczególnej opieki, dzieci niepełnosprawne, dzieci ludności rdzennej, dzieci należące do mniejszości i dzieci o odmiennym pochodzeniu etnicznym, będą miały dostęp do edukacji na dobrym poziomie, jak również poprzez uczynienie szkolnictwa ponadpodstawowego dostępnego i osiągalnego dla wszystkich, a w szczególności poprzez postępowe wprowadzenie bezpłatnej edukacji, mając na uwadze, że specjalne środki zapewniające równy dostęp, w tym działania je popierające, przyczyniają się do osiągnięcia równych szans i zwalczenia wykluczenia;

(b) Do zaprojektowania i wdrożenia programów mających na celu dostarczenie usług społecznych i wsparcia dla nastolatków w ciąży i nastoletnich matek, w szczególności poprzez umożliwienie im kontynuowania i ukończenia rozpoczętej przez nie edukacji;

(c) Do podjęcia wszelkich możliwych środków, aby poprzez edukację zapobiec rasizmowi, dyskryminacji i postawom ksenofobii, mając na uwadze rolę, jaką pełnią dzieci

w zmianie takich zachowań;

(d) Do zapewnienia, że dzieci, od najmłodszych lat, korzystać będą z programów edukacyjnych, materiałów i zajęć mających na celu rozwój świadomości w zakresie respektowania praw człowieka, refleksji na temat istoty pokoju, braku przemocy w stosunku do siebie i innych, tolerancji i równości płci;

(e) Do wykorzystania szybko rozwijających się technologii informacyjnych i komunikacyjnych, w celu wspierania szkolnictwa dostępnego po możliwie niskich kosztach, w tym wspierania edukacji otwartej i „szkolnictwa na odległość”, poprzez redukcję nierówności w dostępie i jakości edukacji;

(f) Do umożliwienia dzieciom, w tym także nieletnim, do korzystania z przysługujących im praw do swobodnego wyrażania swoich poglądów zależnie od ich wieku i dojrzałości;

Dziecko płci żeńskiej

21. *Wzywa* wszystkie Państwa do podjęcia wszelkich stosownych środków, w tym także podjęcia reform prawnych, jeśli to będzie konieczne, aby:

(a) Zapewnić pełne i jednakowe traktowanie dzieci płci żeńskiej w zakresie przysługujących im praw człowieka i fundamentalnych wolności, podjąć efektywne działania przeciwko łamaniu tych praw i wolności i oprzeć programy i politykę na prawach dziecka, przy uwzględnieniu szczególnej sytuacji dzieci płci żeńskiej;

(b) Wyeliminować wszelkie formy dyskryminacji i przemocy przeciwko dzieciom płci żeńskiej, w tym zabijanie dzieci płci żeńskiej i prenatalną selekcję pod względem płci, gwałty, wykorzystanie seksualne i szkodliwe tradycyjne, jak i powszechne praktyki, w tym okaleczanie żeńskich narządów rozrodczych, preferowanie dzieci płci męskiej, małżeństwa zawierane bez woli i zgody zamierzonej małżonki, wczesne małżeństwa i zmuszanie do sterylizacji, poprzez uchwalenie i wprowadzenie regulacji prawnych, i jeśli to konieczne opracowania pełnych, multidyscyplinarnych i skoordynowanych krajowych planów, programów lub strategii mających na celu ochronę dzieci płci żeńskiej;

Dzieci niepełnosprawne

22. *Wzywa* wszystkie Państwa do podjęcia wszystkich stosownych środków w celu zapewnienia pełnego i jednakowego korzystania z przysługujących dzieciom niepełnosprawnym, zarówno w sferze prywatnej, jak i państwowej, praw człowieka i fundamentalnych wolności, w tym dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej na odpowiednim poziomie, jak i ochrony przed przemocą, znęcaniem się i zaniedbaniem, a także *wzywa* państwa do rozwoju i tam gdzie już one istnieją, do wcielania w życie regulacji prawnych zakazujących dyskryminacji dzieci niepełnosprawnych i potwierdzających ich godność, promujących ich samodzielność i ułatwiających im aktywne uczestnictwo i integrację w społeczeństwie, szczególnie mając na uwadze trudną sytuację dzieci niepełnosprawnych żyjących w ubóstwie;

23. *Zachęca* Komisję ad hoc ds. Wszechstronnej i Spójnej Międzynarodowej Konwencji o Ochronie i Promowaniu Praw i Godności Osób Niepełnosprawnych do dalszego

podejmowania podczas swoich obrad tematyki związanej z niepełnosprawnymi dziećmi;

Dzieci emigrantów

24. *Wzywa* wszystkie Państwa do zapewnienia wszystkim migrującym dzieciom możliwości pełnego korzystania z praw człowieka, jak również dostępu do opieki zdrowotnej, świadczeń społecznych i edukacji na dobrym poziomie, a także wzywa do roztoczenia specjalnej opieki i wsparcia migrującym dzieciom, szczególnie tym będącym ofiarami przemocy i wykorzystania;

Dzieci pracujące i/lub żyjące na ulicy

25. *Wzywa* także wszystkie Państwa do zapobiegania naruszeniom praw dzieci pracujących i/lub żyjących na ulicy, w tym dyskryminacji, przypadkowych zatrzymań i pozasądowych, przypadkowych i natychmiastowych egzekucji, tortur i innych rodzajów przemocy i eksploatacji, i do postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości, do przyjęcia i implementacji polityki ochrony, społecznej i psychospołecznej rehabilitacji i reintegracji tych dzieci, i do przyjęcia ekonomicznych, społecznych i edukacyjnych strategii, aby wyjść naprzeciw problemom dzieci pracujących i/lub żyjących na ulicy;

Uchodźcy i dzieci wysiedleńcy wewnętrzni

26. *Wzywa* wszystkie Państwa do ochrony uchodźców, poszukujących azylu i dzieci wysiedleńców, w szczególności tych, które są pozostawione bez opieki, które szczególnie narażone są na ryzyko w związku z wystąpieniem konfliktu zbrojnego, takim jak rekrutacja, przemoc seksualna i wykorzystanie, oraz wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na programy dobrowolnej repatriacji i jeśli to możliwe, lokalnej integracji i ponownego osadnictwa i aby nadać priorytet odszukiwaniu rodzin, reunifikacji i jeśli to konieczne, do współpracy z międzynarodowymi organizacjami humanitarnymi i organizacjami ds. uchodźców;

Dzieci, które rzekomo naruszyły albo, które zostały uznane za naruszające prawo karne

27. *Wzywa wszystkie Państwa:*

(a) w szczególności Państwa, w których nie została dotychczas zniesiona kara śmierci, do wypełnienia swoich zobowiązań przyjętych w ramach międzynarodowych instrumentów praw człowieka, w tym, w szczególności zawartych w art. 37 i 40 Konwencji o prawach dziecka² i art. 6 i 14 Międzynarodowej Konwencji Praw Społecznych i Politycznych, mając na uwadze zabezpieczenie ochrony praw osób stających w obliczu kary śmierci i gwarancji zawartych w rezolucji Rady Społeczno-Ekonomicznej nr 1984/50 z 25 maja 1984 roku i rezolucji nr 1989/64 z 24 maja 1989 roku, i wzywa te Państwa, tak szybko jak to możliwe, do zniesienia kary śmierci w ustawodawstwie krajowym dla osób poniżej 18 roku życia w chwili popełnienia przestępstwa;

(b) do ochrony dzieci pozbawionych wolności przed torturami i przed innym okrutnym, nieludzkim i poniżającym traktowaniem lub karaniem;

(c) do zapewnienia podporządkowania się głównej zasadzie, zgodnie z którą

nieletni powinni być pozbawieni wolności jedynie w ostateczności i na możliwie jak najkrótszy okres czasu, w szczególności zanim nastąpi proces, powołując się przy tym na zakaz stosowania kary dożywotniego więzienia bez możliwości wcześniejszego zwolnienia;

(d) w przypadku aresztowania, zatrzymania albo uwięzienia osoby nieletniej, do zapewnienia właściwej pomocy prawnej oraz umożliwienia kontaktu z rodziną w formie wizyty lub kontaktu korespondencyjnego, oraz w szczególnych sytuacjach do takiej ochrony, aby żadne zatrzymane dziecko nie było zmuszone do pracy przymusowej, poddane karom cielesnym lub pozbawione dostępu do opieki zdrowotnej, środków higieny i odpowiednich warunków sanitarnych, czy też edukacji, szkoleń podstawowych i zawodowych, przy uwzględnieniu szczególnych potrzeb dzieci niepełnosprawnych, które zostały zatrzymane;

Praca dzieci

28. *Wzywa* wszystkie Państwa do przetłumaczenia przyjętych przez siebie zobowiązań dotyczących postępującego i efektywnego eliminowania zjawiska pracy dzieci, które zdaje się być czynnikiem niezwykle niebezpiecznym, istotnie utrudniającym edukację dzieci, szkodliwym dla ich zdrowia oraz fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego i społecznego rozwoju, a także *wzywa* do natychmiastowej eliminacji najcięższych form pracy dzieci;

29. *Wzywa* wszystkie Państwa, które jeszcze tego nie uczyniły, aby rozważyły możliwość ratyfikacji Konwencji dotyczącej Zakazu i Natychmiastowych Działań na rzecz Eliminacji Najcięższych Form Pracy Dzieci, 1999 (Konwencja nr 182) Międzynarodowej Organizacji Pracy i Konwencji dotyczącej Minimalnego Wieków Zatrudnienia, 1973 (Konwencja nr 138) i *wzywa* je do pełnego ich przyjęcia i możliwie najlepszego ich stosowania zgodnie z przyjętymi zobowiązaniami;

Odbudowa i społeczna reintegracja

30. Zachęca Państwa do wspierania działań, w tym także poprzez bilateralną i multilateralną techniczną współpracę i wsparcie finansowe na rzecz społecznej reintegracji dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, uwzględniając między innymi, poglądy, umiejętności i możliwości tych dzieci, które zostały przez nie osiągnięte w warunkach, w których dotychczas one żyły, stosownie do ich zaangażowania;

31. Zachęca Państwa do promowania działań, w oparciu o które dzieci dotknięte katastrofami naturalnymi otrzymają dostęp do podstawowych usług społecznych;

III. ZAPOBIEGANIE I ELIMINACJA SPRZEDAŻY DZIECI, PROSTYTUCJI DZIECIĘCEJ I DZIECIĘCEJ PORNOGRAFII

32. *Wzywa* wszystkie Państwa:

(a) Do kryminalizacji i efektywnej penalizacji wszystkich form seksualnej eksploatacji i seksualnego wykorzystywania dzieci, w tym także wszystkich aktów pedofilii, występującej również w rodzinie oraz tej dla celów komercyjnych, dziecięcej pornografii i dziecięcej prostytucji, seksturystyki dziecięcej, handlu dziećmi, sprzedaży dzieci i ich

organów i użyciu Internetu dla tych celów, i do powzięcia efektywnych działań przeciwko kryminalizacji dzieci, które są ofiarami tej eksploatacji;

(b) Do zapewnienia, aby kompetentne władze państwowe wniosły oskarżenia wobec lokalnych, jak i zagranicznych przestępców, w kraju, w którym dokonano przestępstwa, albo w kraju, którego stałym rezydentem jest sprawca przestępstwa, albo kraju, którego obywatelem jest ofiara, albo w oparciu o inną zasadę dopuszczoną przez prawo krajowe w powiązaniu z prawem procesowym, i z tych powodów, do posłużenia się innymi dopuszczalnymi środkami wsparcia, z uwzględnieniem dochodzenia, procedur kryminalnych, czy też ekstradycji;

(c) Do zacieśnienia współpracy na wszystkich szczeblach w celu zapobiegania i demontażu grup zaangażowanych w handel dziećmi;

(d) Do rozważenia możliwości ratyfikacji Protokołu o Zapobieganiu, Zwalczeniu i Karaniu Handlu Ludźmi, w szczególności Kobietami i Dziećmi, stanowiącego uzupełnienie do Konwencji NZ przeciwko Międzynarodowej Przestępczości Zorganizowanej;

(e) W przypadku wystąpienia przypadków handlu dziećmi, prostytucji dziecięcej i dziecięcej pornografii, do świadczenia efektywnej pomocy ofiarom, wychodząc naprzeciw ich potrzebom, w tym m.in. na zapewnieniu im bezpieczeństwa i ochrony, fizycznej i psychicznej odbudowy i pełnej reintegracji do ich rodzin i społeczności;

(f) Do zwalczania istniejącego rynku, który zachęca do dalszego stosowania kryminalnych praktyk skierowanych przeciwko dzieciom, w tym adopcję, poprzez efektywne przyjmowanie wniosków i wprowadzanie odpowiednich środków o charakterze prewencyjnym, rehabilitacyjnym jak i środków o charakterze karnym, skierowanych przeciwko klientom lub osobom indywidualnym, które wykorzystują seksualnie dzieci, a także do uświadomienia społeczeństwa w zakresie istniejących zagrożeń;

(g) Do przyczyniania się do wyeliminowania sprzedaży dzieci, prostytucji dziecięcej i dziecięcej pornografii poprzez przyjęcie holistycznego podejścia, skierowanego w kierunku czynników przyczyniających się do rozwoju tego zjawiska, takich jak niedorozwój gospodarczy, ubóstwo, nierówności ekonomiczne, niesprawiedliwa struktura społeczno-ekonomiczna, dysfunkcyjność rodzin, brak dostępu do edukacji, migracja miejsko-wiejska, dyskryminacja płci, nieodpowiedzialne seksualne zachowanie dorosłych, szkodliwe praktyki wynikające z tradycji, konflikty zbrojne i handel dziećmi;

IV. OCHRONA DZIECI PRZED KONFLIKTAMI ZBROJNYMI

33. Potwierdza zasadniczą rolę Zgromadzenia Ogólnego, Rady Społeczno-Ekonomicznej i Komisji Praw Człowieka w promowaniu i ochronie praw i dobra dzieci, w tym dzieci dotkniętych konfliktem zbrojnym, odnotowując rolę, jaką pełni Rada Bezpieczeństwa w zapewnieniu ochrony dzieciom uwikłanym w konflikty zbrojne i dostrzega jednocześnie znaczenie debaty prowadzonej przez Radę Bezpieczeństwa poświęconą dzieciom i konfliktom zbrojnym, jak i rezolucjom Rady, 1379 (2001) z 20 listopada 2001 roku, 1460 (2003) z 30 stycznia 2003 roku i 1539 (2004) z 22 kwietnia 2004 roku, jak również dostrzega stanowisko Rady, która poświęca wiele uwagi ochronie, opiece i prawu

dzieci dotkniętych konfliktami zbrojnymi i podejmuje działania na rzecz pokoju i bezpieczeństwa, w tym dotyczące zapewnienia ochrony dzieciom na obszarach, na których przeprowadzane są operacje pokojowe, jak i włączenie do tych operacji doradców specjalizujących się w ochronie praw nieletnich;

34. Dostrzega uznanie przestępstw będących wynikiem seksualnej przemocy, a także nabór dzieci poniżej 15 roku życia i użycie ich w działaniach wojennych, w międzynarodowych, jak i nie-międzynarodowych konfliktach zbrojnych, jako przestępstw wojennych wchodzących w skład Statutu Rzymskiego Międzynarodowego Sądu Kryminalnego;

35. Dostrzega z uznaniem propozycje Sekretarza Generalnego dotyczące stworzenia pełnego mechanizmu monitorowania celem uzyskiwania systematycznych, wiarygodnych i precyzyjnych informacji na temat rekrutacji i wykorzystywania dzieci w konfliktach zbrojnych oraz informacji dotyczących innych poważnych naruszeń praw dzieci, i tym samym wzywa wszystkie Państwa do wspierania powyższego procesu;

36. Zdecydowanie potępia wszelką rekrutację i używanie dzieci w konfliktach zbrojnych, jako niezgodnych z międzynarodowym prawem i namawia wszystkie Państwa i inne strony konfliktów zbrojnych do zakończenia stosowania powyższych praktyk, jak i wszystkich pozostałych wykroczeń w stosunku do nieletnich, w tym zabójstw lub okaleczeń, gwałtów lub stosowania innych seksualnych aktów przemocy, porwań, odmowy humanitarnego traktowania, ataków na szkoły i szpitale, czy też przymusowego wysiedlania dzieci i ich rodzin;

37. Wzywa wszystkie Państwa do zwrócenia szczególnej uwagi na kwestię ochrony, opieki i praw dzieci płci żeńskiej dotkniętych konfliktem zbrojnym;

38. Wzywa Państwa:

(a) Kiedy ratyfikują one Protokół Dodatkowy do Konwencji o prawach dziecka dotyczący angażowania dzieci w konflikty zbrojne, do podwyższenia minimalnego wieku wymaganego dla osób dobrowolnie wcielanych do sił zbrojnych, zgodnie z postanowieniami art. 38, § 3 Konwencji, mając na uwadze przyjętą w Konwencji ochronę osób poniżej 18 roku życia oraz wzywa do przyjęcia odpowiednich regulowań w celu zapewnienia, że rekrutacja ta nie będzie się odbywać pod przymusem i w żaden sposób nie będzie wymuszona;

(b) Do podjęcia wszelkich możliwych środków w celu zapobiegania rekrutacji i użyciu dzieci przez grupy o charakterze militarnym, jako odrębnych od sił zbrojnych Państwa, w tym także do przyjęcia rozwiązań prawnych zapobiegających i penalizujących takie praktyki, jak i podjęcia działań, głównie edukacyjnych zapobiegającym ponownej rekrutacji;

(c) Do podjęcia wszelkich możliwych środków, w szczególności tych o charakterze edukacyjnym, w celu zapewnienia demobilizacji i efektywnego rozbrowienia dzieci wykorzystywanych w konfliktach zbrojnych i do przyjęcia stosownych działań dla ich rehabilitacji, fizycznej i psychicznej odbudowy i reintegracji do społeczeństwa, mając na uwadze prawa i specyficzne potrzeby oraz możliwości dzieci płci żeńskiej;

(d) Do podjęcia efektywnych prewencyjnych działań przeciwko wykorzystywaniu

seksualnemu i maltretowaniu z strony wojskowych i cywilnych przedstawicieli sił pokojowych i do pociągnięcia ich do odpowiedzialności;

39. Wzywa:

(a) Wszystkie Państwa i inne strony konfliktów zbrojnych do pełnego przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego, jak również do pełnego respektowania postanowień Konwencji Genewskiej z 12 sierpnia 1949 roku i Protokołów Dodatkowych z 8 czerwca 1977 roku;

(b) ugrupowania zbrojne odrębne od sił zbrojnych danego Państwa o całkowite zaprzestanie rekrutacji i wykorzystywania w działaniach wojennych osób poniżej 18 roku życia;

(c) Wszystkie Państwa i podmioty wchodzące w skład systemu NZ, jak również agencje i organizacje regionalne do włączenia praw dziecka do wszystkich działań podejmowanych w stosunku do sytuacji konfliktowych i po-konfliktowych, przy jednoczesnym zapewnieniu personelowi głównemu i pracownikom odpowiedniego szkolenia w zakresie ochrony dzieci, m.in. poprzez przygotowanie projektu i upowszechnienie kodeksu zachowań zawierających zagadnienia seksualnego wykorzystywania i maltretowania dzieci, oraz wzywa Państwa do zapewnienia, że podejmą one efektywne działania o charakterze prewencyjnym skierowane przeciwko wykorzystywaniu seksualnemu i maltretowaniu ze strony wojskowych i cywilnych przedstawicieli służb pokojowych i do pociągnięcia ich do odpowiedzialności, a także do ułatwienia uczestnictwa dzieci w rozwoju strategii, upewniając się, że istnieją możliwości dla dzieci wyrażenia przez nie swojej opinii zależnie od ich wieku i dojrzałości;

(d) Wszystkie Państwa i powiązane z nimi podmioty systemu NZ do kontynuowania wspierania działań podejmowanych na szczeblu krajowym i międzynarodowym w zakresie min piechotnych, w tym poprzez składki pieniężne, wspieranie ofiar i programy społecznej i gospodarczej reintegracji, programy uświadamiające w zakresie zagrożenia minami, programy likwidacji min oraz te skierowane na rehabilitację dzieci;

V. WNIOSKI

40. Postanawia:

(a) Zwrócić się z prośbą do Sekretarza Generalnego o zapewnienie ze strony budżetu NZ odpowiednich środków na wyposażenie oraz funkcjonowanie personelu Komisji Praw Dziecka, specjalnych sprawozdawców i specjalnych przedstawicieli systemu NZ w celu efektywnego i szybkiego pełnienia funkcji w ramach sprawowanych przez nich mandatów, i tam gdzie to konieczne, zwraca się z prośbą o zachęcania Państw o wsparcia tych podmiotów w formie dobrowolnych dotacji;

(b) Zwrócić się z prośbą do Sekretarza Generalnego o przedłożenie Zgromadzeniu Ogólnemu, podczas jego 62-ej sesji, raportu na temat praw dziecka, który zawierał będzie informacje dotyczące statusu Konwencji i zagadnień zawartych w powyższej rezolucji;

(c) Zwrócić się z prośbą do Specjalnego Sprawozdawcy w zakresie handlu dziećmi, prostytucji dziecięcej i dziecięcej pornografii o przedłożenie Zgromadzeniu Ogólnemu, podczas jego 62-ej sesji, raportu w zakresie niniejszej problematyki;

(d) Kontynuować swoje rozważania w przedmiotowej sprawie podczas obrad swojej 62-ej sesji w tym samym bloku programowym.

57-e posiedzenie
19 kwiecień 2005 roku

[zaakceptowane stosunkiem głosów 52 do 1. Patrz rozdz. XIII, E/CN.4/2005/L.10/Add.13]